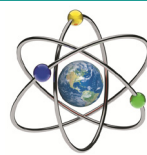

ISSN: 3060-4613

13.00.00	13.00.06	01.00.00
13.00.01	13.00.07	02.00.00
13.00.02	13.00.08	03.00.00
13.00.03	13.00.09	09.00.00
13.00.04	07.00.00	10.00.00
13.00.05	19.00.00	11.00.00

№6/2025

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogik, psixometodologik va tabiiy fanlarga
ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 852 sahifa,
5-iyun, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – Nizomiy nomidagi O'zbekiston milliy pedagogika universiteti rektori

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Umarova H.O'. – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Somurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'icha falsafa doktori (PhD)
Panjijev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Rector of the Nizami National Pedagogical University of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Umarova H.O'. – Minister of Preschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali Oliy attestatsiya komissiyasining 26-08-2024-yildagi №11-05-4381/01-Kengash tavsiyasiga ko’ra, pedagogika fanlari bo’yicha falsafa doktori (PhD) va fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning tadqiqot ishlari yuzasidan dissertatsiyalarining asosiy ilmiy natijalarini chop etish uchun tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro’yxatiga kiritilgan.

Asos: OAK Pedagogik texnologiyalar va psixologik tadqiqotlar bo’yicha ekspert kengashi tavsiyasi (29-10-2024-y.; №10); OAK Tartib-qoida komissiyasi qarori (30-10-2024-y., №10/24); OAK Rayosatining qarori (31-10-2024-y., №363/5).

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo’yicha
ro’yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Iqim o'zgarishi muammolari va "yashil ko'nikmalar"ning rivojlanishi.....	14
<i>Abdurashit Karimovich Avliyaqulov</i>	
TTJlardagi qizlarni qo'llab-quvvatlash, mavjud ijtimoiy-axloqiy muammolarni hal etish bo'yicha ilg'or xorijiy mamlakatlar tajribasini o'rganish.....	18
<i>Xasanboy U. Abdusamatov</i>	
Integrativ yondashuv bo'lajak o'qituvchilarda ijodiy va tahliliy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishning asosiy omili	26
<i>Jalilov Nodirjon Azamatovich</i>	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarning sibling munosabatlari diagnostikasi.....	30
<i>G'ayibova Nargiza Anorbayevna</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifati va samaradorligini oshirishning muhim omillari	33
<i>Hakimova Gulmira To'xtatosheva</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda ijtimoiy-madaniy kompetentlikni muzey pedagogikasi vositasida rivojlantirishning pedagogik-psixologik jihatlari	37
<i>Marayimova Kibriyoxon Islomjon qizi</i>	
Iqtisodiy savodxonlikni oshirishda o'zbek tilining ta'siri	41
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Сторителлинг как инструмент формирования ценностных ориентаций старшеклассников	44
<i>Умрихина Виктория Игоревна</i>	
Формирование эстетических предпочтений учащихся музыкальных школ в условиях инклюзивного образования на основе стилевого подхода	52
<i>Ахунова Умида Ойбековна</i>	
Sun'iy intellektning ta'limga integratsiyasi: o'qitish va boshqaruvdagi o'rni.....	55
<i>Abduxamidova Muyassar Xalimjon qizi</i>	
Buxorodagi jadidchilik harakatining o'ziga xosligi va maktablardagi ta'lim tizimi.....	60
<i>Axrorov Ixtiyor Doniyorovich</i>	
Inklyuziv ta'lim sharoitida imkoniyati cheklangan bolalarning moslashuvida oila va maktabning roli.....	63
<i>Dadaboyev Jahongir Sherdil o'g'li</i>	
Влияние длительной госпитализации на образовательную траекторию ребенка: междисциплинарный подход	67
<i>Сайфутдинова Насиба Нурматовна</i>	
O'yinning bola faoliyati sifatidagi mohiyati va o'ziga xosligi.....	75
<i>Otasheva Lola Shoto'rayevna</i>	
Psixologik tadqiqotning umummetodologik va xususiy metodologik tamoyillari.....	78
<i>Xodjimatoва Nazira Toshmatovna, Mallayeva Gulshoda Maxmudjonovna</i>	
Rivojlanishida nuqsoni bor bo'lgan bolalarni ijtimoiy hayotga tayyorlashda inklyuziv ta'limning o'rni	81
<i>B. Xusniddinova</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida loyihaviy tadqiqotchilik ko'nikmalarini rivojlantirish	85
<i>Zulaykho Samatovna Ro'ziyeva</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining og'zaki va yozma nutq ko'nikmalarini dars jarayonida rivojlantirish texnologiyasi	89
<i>Xudaybergenova Nawrizbiyke Qanat qizi</i>	
Sonlarni obrazlar bilan bog'lash orqali mantiqiy va ijodiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi.....	92
<i>Kalekeeva Sarbinaz Turkmenbaevna</i>	
Methodology of Teaching English to Preschool Children	96
<i>Khurshida Tojimurodova</i>	
Malaka oshirish jarayonida yo'riqchilarning kasbiy kompetentligini takomillashtirishning ijtimoiy zaruriyati..	100
<i>Ch. B. Nalibayeva</i>	
O'qituvchilarning o'quvchilar bilan hamkorlik munosabatlari	103
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Falsafada haqiqatni izlash: empirizm va rasionallizmning o'rni.....	106
<i>Boymirzayeva Xurshida Sobirovna</i>	

Raqamli ta'lim muhitida boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun axborot bilan ishlashni o'rgatishning didaktik asoslari.....	110
<i>Ismoilov Ravshan Yakubjon o'g'li</i>	
An Evaluation of the Impact of The Theme-Based Approach on Young Learners' Speaking Development..	113
<i>Khamraeva Gulchekhra Ibrakhimovna</i>	
O'smirlar o'rtasida o'zaro hamkorlikni rivojlantirishga ta'sir etuvchi omillar.....	118
<i>Majidov Jasur Baxtiyarovich, Xolmatova Dilorom Vahobjon qizi</i>	
Informatika fanini o'qitishda mobil dasturiy vositalaridan foydalanish imkoniyatlari	123
<i>Jo'rayev Ilhom Isxoqovich</i>	
Muqimiy asarlari vositasida talabalarda kitobxonlik tizimini rivojlantirishda innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish	126
<i>Muxlisa Satriddinova Muhitdinova</i>	
Korpus lingvistikasida lingvostatistik tahlil metodi	132
<i>Nuriddinov Abrorbek Sayfiddin o'g'li</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarni ruhlantirish va o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish	136
<i>Umarova Feruzabonu Bobir qizi, Samandarova Dildora Javlon qizi</i>	
Tizimli-faoliyatli yondashuv asosida umumpedagogik akt kompetentlikni shakllantirish muammosining nazariy-metodologik jihatlari.....	139
<i>Saloxiddinova Umidaxon Mansurjon qizi</i>	
Nutqiy kamchiliklarni kamaytirishda o'yinlarning o'rni.....	143
<i>Jabborova Oltinoy</i>	
Matn bilan ishlash bosqichlari va ularning ingliz tilini o'rgatishdagi didaktik ahamiyati	146
<i>Soliyev Umidjon Yulchivoyevich</i>	
Ta'lim tizimini boshqarishda talabalar boshqaruvining qiyosiy tahlillari	150
<i>Uzaqov Nomozali Hamdamovich</i>	
Zamonaviy ta'lim muassasalarida pedagoglarning boshqaruv malakasini rivojlantirish yo'llari	153
<i>Z. M. Zarifova</i>	
Rossiya imperiyasining Surxon vohasi qishloq xo'jaligi va irrigatsiya tizimidagi siyosati tarixi	159
<i>Abdurashidov Anvar Abdurashidovich</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari katta guruh tarbiyalanuvchilarini badiiy adabiyot bilan tanishtirish texnologiyalari.....	164
<i>Axmadaliev Sidiqjon Yigitalievich</i>	
Ota-onalarning ta'lim sifatiga ta'siri.....	167
<i>Axmadqulova Ozodaxon Xamidullo qizi</i>	
Surxon voxasi toponimlarining tarixshunosligi.....	170
<i>Boboyeva Sitora Ro'zimaxmatovna</i>	
O'zbek etnopedagogikasi rivojlanishining nazariy asoslari.....	174
<i>Davlatova Shaxnozaxon Doniyor qizi</i>	
Sihatgohlarda davolanuvchilar salomatligini saqlashda jismoniy tarbiya vositalaridan samarali foydalanish texnologiyalari.....	178
<i>G'aniyev Suxrob Abduvali o'g'li, Ergashov Shoxrux Yusuf o'g'li</i>	
Ikkinchi jahon urushi davrida Surxon vohasi ayollarining maorif va madaniyat sohasiga qo'shgan munosib hissalar.....	183
<i>Hakimova Muyassar Rashidovna</i>	
Kitob mutolaasining pedagogik-psixologik asoslari	188
<i>Il'yasova Dilshoda Akmal qizi</i>	
O'zbekiston tarixini o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, Turkistondagi siyosiy jarayonlar, Turkiston muxtoriyati.....	191
<i>Isaev Oybek Axmed o'g'li</i>	
Boshlang'ich ta'limda ona tili fanidan mustaqil ishlarni tashkil etishda matnlar ustida ishlash metodikasi....	195
<i>Iskandarova Maftuna Quvondiq qizi</i>	
Sinfdan tashqari tadbirlarda o'smir yoshdagi o'quvchilarning ijtimoiy tashabbuskorligini tarbiyalash metodi.....	199
<i>Latipova Nigoraxon Isakovna, Ibraimov Xolboy Ibragimovich</i>	
Tarixni o'rganishda yordamchi tarixiy fanlarning ahamiyati	202
<i>Maxmatkulova Nozikoy Choriyevna</i>	

Increasing the Efficiency of Economic Education Through Project-Based Educational Technologies	210
<i>Nurmatova Maftuna Ilkxamovna</i>	
Rassom O'rol Tansiqboyev asarlari vositasida maktabga tayyorlov guruhi bolalarini tabiat manzarasini chizishga o'rgatish.....	213
<i>Po'latov Foziljon Usibjonovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lingvistik kompetensiyasini rivojlantirishda raqamli ta'lim vositalarining o'rni.....	216
<i>Qayumova Odinoxon Buvarayim qizi</i>	
Milliy o'zlikni anglashni shakllantirishning pedagogik asoslari.....	219
<i>Sa'dullayeva Sarvinoz Ubadullo qizi</i>	
Neyrodinamik gimnastikalar yordamida o'quvchilarning matematik tafakkurini rivojlantirish.....	223
<i>Sanobar Ibragimovna Kenjayeva</i>	
Talabalarni ma'naviy tarbiyalash diagnostikasi va korrektsiyasi	228
<i>Saotmuradova Zebo Yuldash qizi</i>	
Musiqiy-nazariy fanlarni o'qitishda axborot kommunikatsiya texnologiyalarini qo'llashning xususiyatlari	232
<i>Shukurova Nilufar Gayratovna</i>	
Maktabgacha ta'lim direktori shaxsiy kompetensiyasini rivojlantirish bo'yicha ilg'or xorijiy tajribalardan foydalanish.....	237
<i>Ravshanova Nargiza Norboyevna, Suvonova Sohiba Eshquvvat qizi</i>	
Surxon vohasining ijtimoiy hayotida sog'lomlashtirish oromgohlarining o'rni	241
<i>Tilovov Qorjov Bekbayevich</i>	
O'quvchilarning ma'naviy immunologik tarbiyasini shakllantirishning ilmiy asoslari.....	248
<i>Toshmamatova Shoxsanam Muzaffar qizi</i>	
Theoretical Foundations, Essence, Content and Forms of Economic Education for Students of Grades 5-6 of Secondary Schools	251
<i>Turakhanov Oybek Davlatalieвич</i>	
Tarbiyachining shaxsiy fazilatlar va pedagogik mahorati	257
<i>Usarova Muborak Xabibulla qizi, Abduraxmanova Matluba Kamoliddin qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda kommunikativ yondashuvga asoslangan o'qitish metodlarini takomillashtirish usullari.....	260
<i>Xoliqova Matluba Mardon qizi</i>	
Xorijiy tillarni o'qitishning zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish jarayonini takomillashtirishning shakl, metod va vositalari	263
<i>Xudoyqulova Sevara Yorqul qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ma'naviy tarbiyasida xalq pedagogikasi an'alaridan foydalanish	266
<i>Yunusova Dildoraxon Xikmat qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining tanqidiy fikrlashini rivojlantirish.....	270
<i>Yusufaliyeva Gulnora Abdurahmonovna</i>	
Способы и средства обучения ценности времени в младших классах (на уроках русского языка).....	275
<i>Ниязова Хилола Хаят кизи</i>	
Психологические, лингвистические и педагогические компоненты в раннем обучении иностранным языкам в эпоху цифровизации образования	278
<i>Турдикулова Эъзозхон Эркинжон кизи</i>	
5–7-sinflar ingliz tili darsliklaridagi muloqot matnlarining tahlili.....	281
<i>Abdumurodova Dilnoza Azimjon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining intellektual ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning mazmuni.....	284
<i>Abduraxmonova Noila Nasim qizi</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishida tabiiy fanlar nazariyasi va metodikasi fani rivojlanish tarixi	289
<i>Abduraxmonov Zaribjon Mansurovich, Umaraliyeva Baxtilaxon Raxmonali qizi, G'ofurova Zarnigorxon Shuxratovna</i>	
Informatika darslarida o'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashning nazariy asoslari	293
<i>Ahmadova Kamola Ahmad qizi</i>	
Methodology for Increasing the Efficiency of Training 10–12-Year-Old Tennis Players	297
<i>Akhmedova N. I.</i>	
Musiqqa ta'limi yo'nalishi talabalarida ingliz tili fani doirasida kasbiy-muloqotni rivojlantirish tamoyillari	301
<i>Ashurova Zulayxo Erkinovna</i>	

Pedagogik oliy ta'limda "tasviriy faoliyatga o'rgatish metodikasi" modulini o'qitishning pedagogik va metodik xususiyatlari.....	306
Boliyeva Lola Shukurovna	
O'zbek tilida rang bildiruvchi leksik birliklarning tarixiy-etimologik tahlili.....	309
Rahmon Ernazarov	
Maktabgacha ta'limda kompyuter texnologiyalari orqali bolalarning intellektual rivojlanishini ta'minlash	313
G'ulomova Muxlisa Ulug'bek qizi	
Maktabgacha ta'lim muassasasida huquqiy tarbiyani amalga oshirish yo'llari.....	317
Karimova Umida Sharopovna	
Raqamli ta'lim muhitini shakllantirish asosi sifatida kichik maktab o'quvchilariga informatika va axborot texnologiyalarini o'qitishning o'quv-uslubiy ta'minoti.....	322
Mamajanov Raxmatilla Yakubjanovich, Aliyev Mahmud Muso o'g'li	
Использование личностно-ориентированных образовательных технологий в дошкольном образовании	327
Мирзатова Гулшода Худойбердиевна	
Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida rivojlantirish mohiyati.....	332
Najmiddinova Saodat Abduvohid qizi	
Ta'lim jarayonida mozaika texnologiyasi asosida bo'lajak o'qituvchilarning intellektual kompetentligini rivojlantirish.....	335
O'rinov Rustambek Yoqubjonovich	
Oilaviy munosabatlarga ijtimoiy-psixologik ta'sirlar va ularning ahamiyati	340
Otanazarova Muhayyo Uktamova	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari sharoitida bolalarning harakat faoliyatini maqsadli rivojlantirish texnologiyasi	344
Radjapova Gulbahor Mamatraimovna	
Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda refleksiv ko'nikmalarini shakllantirish metodik muammo sifatida... ..	348
Raxmonova Iroda Samijonovna	
Voleybol sport seksiya mashg'ulotlarini tashkil etishda ishlab chiqilgan ilmiy-metodik dastur va anketa so'rovi natijalari tahlili	352
Sulaymonov Jahongir Solijonovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining adabiy va nutqiy kompetensiyalarni rivojlantirishda interfaol va kollaborativ metodlar qo'llanilishi	361
Temirova Iqbol Sadriddinovna	
Zamonaviy gumanitar bilimlarda "axborot kompetentligi" tushunchasining tarixiy-mantiqiy tahlili.....	365
Xoshimova Xulkaroy Xoshimjon qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'quv-bilish faolligini rivojlantirishda bolalar adabiyotidan foydalanish metodikasini takomillashtirish.....	369
Yuldoshova Mehriniso Ochilidievna	
Gumanitar fanlarda milliy folklardan foydalanishning ahamiyati.....	372
Abduxakimova Maxfuza Abduraxmonova	
Методика усовершенствования коммуникативной толерантности детей в процессе изучения русского языка и литературы в начальных классах.....	376
Тошматова Мукаррам Джумановна, Дадаева Фируза Акрамовна	
Психологические, лингвистические и педагогические компоненты в раннем обучении иностранным языкам в эпоху цифровизации образования	380
Турдикулова Эъзозхон Эркинжон кизи	
Формирование коммуникативных умений учащихся младших классов средствами филологических наук.....	383
Хожиева Малика Хусниддиновна	
The Formation of Syntactic Paradigmatics.....	388
Turdiyeva Nilufar Anvarovna	
Oliy ta'limda zoologiya fanini innovatsion pedagogik texnologiyalar asosida o'qitish metodikasini takomillashtirish.....	391
Xonnazarova Mamlakat To'liqinovna	
O'zbek kurashchilarining kurash usullari va taktik harakatlarini o'zlashtirish darajalari.....	395
Qon'irbaev Dastan	

Boshlang'ich sinf o'quvchilarida atrof olamga nisbatan mas'uliyatlikni takomillashtirish mexanizmi	399
<i>Abdulahkimova Fotima Turduqil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar kreativ fikrlashini rivojlantirishning pedagogik-psixologik qonuniyatlari	403
<i>Abdusattorova Umida Abdusamat qizi</i>	
Raqamli dasturiy vositalari asosida organik kimyo fanini o'qitish jarayonini tashkil etish yo'nalishlari	406
<i>Ametova Guljamila Elbrusovna</i>	
Fanlararo aloqadorlik asosida tayanch kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari...	410
<i>Babayeva M. A.</i>	
Rahbarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishni boshqarish chora-tadbirlari.....	413
<i>Bagmatov Davlatjon</i>	
Rivojlanayotgan davlatlarda ota-ona va farzand munosabatlari.....	418
<i>Bobojonova Nazira Merganboy qizi</i>	
Huquqiy fanlarni innovatsion o'qitish usullarining afzalliklari	422
<i>Dauletbaeva Jadiraxan Aliy qizi</i>	
Ona tili o'qituvchilarining nutqi bilan bog'liq muammolar va unga doir yechimlar	426
<i>G'. Do'stmurodov</i>	
Barqaror rivojlanish kontekstida maktabgacha ta'lim: bolalarda ekologik ongni shakllantirish.....	430
<i>Hoshimova Dilnoza Boymirzoyevna</i>	
Duduqlanishni bartaraf etishda kompleks yondashuv	433
<i>Ibroximova O'g'iloy Inomjon qizi</i>	
Transformatsiya-lashayotgan jamiyatda yoshlarning shaxsiy resurslari va psixologik barqarorligi	437
<i>Irisbayeva Qunduzxon</i>	
Talabalarda kasbiy kreativlik ko'nikmalarini shakllantirish samaradorligi va uning natijalari	440
<i>Ismanova Ma'mura Abdumo'minovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi serebral falajli bolalarda nutq va motorikani rivojlantirish	444
<i>Isodullayeva Iqboloy Sodiqjonovna</i>	
Talabalarining intellektual-kognitiv salohiyatini rivojlantirishda kredit-modul tizimining pedagogik jihatlari ..	447
<i>J. Otepbergenov</i>	
Yashil suvo'tlar (Chlorophyta) bo'limini o'qitish metodikasi	451
<i>M. N. Xayitova</i>	
Bo'lg'usi pedagoglarda empatik kompetensiyalarni rivojlantirish: zamonaviy yondashuvlar va amaliy strategiyalar	457
<i>Mambetkarimova Indira Polatbaevna</i>	
An Analysis of the Present-Day use of English Folklore in Education.....	460
<i>Maxsudaliyeva Ranokhon Bakhodir qizi</i>	
Yoshlarda kasbiy motivatsiyani shakllantirishning psixologik xususiyatlari	463
<i>Mirzaxmatova Sayyora Saydaxmatovna</i>	
Kasbiy kompetensiya tushunchasi va uning mohiyati	466
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Boshlang'ich sinfda matematika o'qitishni tashkil qilish shakllari	471
<i>Norquvatova Diyora Davron qizi</i>	
Zamonaviy ta'limda inklyuziv yondashuvlar: o'qituvchilarning kasbiy tayanchlarini takomillashtirish.....	475
<i>Olimova Nodirabegim Ibrohimjon qizi</i>	
Jadidlar ta'lim orqali jamiyatni o'zgartirishga intilganlari, ularning maqsadlari va erishilgan natijalar.....	479
<i>Omonov Asliddin Sunnatovich</i>	
O'zbek tilida rang bildiruvchi leksik birliklarning tarixiy-etimologik tahlili.....	481
<i>Rahmon Ernazarov</i>	
Boshlang'ich ta'lim – inson kamolotining ilk poydevori!.....	485
<i>Ravshanova Ra'no Raup qizi</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalanish	489
<i>Saidova Dilnoza Baxtiyor qizi</i>	
Mental arifmetika orqali bolalar intellektini rivojlantirishning ijtimoiy-psixologik xususiyatlari	493
<i>Saydaliyeva Umidabonu Sharifjon qizi</i>	
Innovatsion ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf ona tili darslarining samaradorligini oshirish muammosi	496
<i>Sharipova Sevara Erkin qizi</i>	
CEFR doirasida arab tilida yozma nutq kompetensiyasini baholash mezonlari va amaliy usullar	499
<i>Sindarova Malika Aziz qizi</i>	

VARK ta'lim modelining pedagogik oqibatlari	503
<i>Temirova Mushtariybonu</i>	
Kasbiy rivojlanish soatlarida boshlang'ich sinf o'qituvchilarining metodik tayyorgarligini rivojlantirish	507
<i>Temirova Rushana Ravshan qizi, Nishonova Durdona Olimjon qizi</i>	
Teaching on Empty: Burnout Challenges in Elt Classrooms	511
<i>Usmanova Nilufar Xasan qizi</i>	
Ona tili ta'limini tashkil etish jarayonining ilmiy-nazariy tendensiyalari	514
<i>Uzoqova Maftuna Abdirazzoqovna</i>	
Критическое мышление в контексте эмоционального интеллекта	518
<i>Нажмудинова Мадина Халимовна</i>	
Реформа образовательной системы для повышения качества и доступности образования, как одна из целей устойчивого развития	521
<i>Аскарова Ф. А.</i>	
Yengil atletika sport turida uzunlikka sakrovchilarni mashg'ulot jarayonida tezkor-kuch sifatlarini rivojlantirish uslubiyati	528
<i>Ro'zmetov Rasul Tangirberganovich</i>	
Nutq – ijtimoiy taraqqiyot omili sifatida: maktabgacha yoshdagi bolalarda shakllanish bosqichlari va yondashuvlar	532
<i>Sharipova Guzal Sodiqovna, Xabibullayeva Maftunaxon Vaxobjon qizi</i>	
Maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarida multimedia vositalari orqali nutq madaniyatini shakllantirish modeli	535
<i>Abduvaliyeva Farida Salimjon qizi</i>	
Yoshlarni ijtimoiy-pedagogik hamkorlikda tarbiyalash tendensiyalari	539
<i>Abirova Umida Nazarovna</i>	
Tanqidiy fikrlash: tushunchasini tahliliy idrok etish	543
<i>Akabiroya Mexriniso Baxtiyorovna</i>	
Nutq nuqsoniga ega bolalar diqqat xususiyatlari	547
<i>Akbarova Ziyoda Qurbonjon qizi</i>	
Milliy tarbiya asoslari fanini o'qitishning amaliyotdagi holati	550
<i>Alisher Tursunov</i>	
Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi asosiy omillar va ularni bartaraf etish yo'llari	554
<i>Beketov Nurseit Alijan o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining atrof-muhitga ekologik munosabatini oshirishda ekskursiya mashg'ulotlarini o'tkazishda raqamli texnologiyalarning o'rni	558
<i>Bovanova Umida Abdurahobovna, Meliqulova Oybahor Farhod qizi</i>	
Neyropedagogika va zamonaviy ilmiy yondashuvlar	564
<i>Duschanova Nilufar Sabirbayevna</i>	
O'yin texnologiyasi asosida bolalarda muloqot madaniyatini rivojlantirish	567
<i>Eshmuratova Gauzar Maxsudovna</i>	
Maktabga tayyorlov guruhi bolalarida konstruksiyalashga oid ko'nikmalarni shakllantirish	570
<i>Eshonqulova Ma'suda Xabibovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantirish markazlaridagi ta'limiy faoliyatlarni kuzatish va tahlil qilish metodikasi	573
<i>Fayziyeva Mabudaxon Muxammadjonovna</i>	
Duduqlanuvchi bolalar nutqini rivojlantirishda logopedik texnologiyalarning o'rni	576
<i>Mahkamova Umida Abdusattorovna</i>	
Kurash mashg'ulotlarining o'quvchilarni axloqiy tarbiyalashdagi roli: an'anaviy sportning pedagogik imkoniyatlari	579
<i>Muratov Muzaffar Shermamatovich</i>	
Autizm sindromli bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashda muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishda korreksion ishlar	582
<i>Nabiyev Ravshanjon Shavkatjon o'g'li</i>	
Sharq ma'rifatparvarlari va ularning gender tengligi haqidagi qarashlari	586
<i>Norimonova Gulmira Ulug'bek qizi</i>	
Sport vositasi orqali yoshlar o'rtasida ekstremizmning oldini olish yo'llari va mexanizmlari	589
<i>Nosirova Dilnoza Sobirovna</i>	

SPORTCHILARNING INDIVIDUAL FUNKSIONAL XUSUSIYATLARIGA ASOSLANGAN MASHG'ULOT YUKLAMALARINI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI	Sportchilarning individual funksional xususiyatlariga asoslangan mashg'ulot yuklamalarini optimallashtirish yo'llari 593 Olimov Shahobiddin Maribboy o'g'li, Sulaymonova Maktuba Xusan qizi
KASBIY SIFATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR FOYDALANISH	Kasbiy sifatlarini takomillashtirishda raqamli texnologiyalar foydalanish..... 597 Otanazarova Mohira Xamidbekovna
BIOLOGIYA FANINING TA'LIMDAGI O'RNI VA O'QITISHDAGI MUAMMOLAR	Biologiya fanining ta'limdagi o'rni va o'qitishdagi muammolar..... 601 Pulatova Elnora Kadirovna
BOSHLANG'ICH SINIF DARSLIKLARIDAGI ANTROPONIMLARNING FUNKSIONAL, LEKSIK, SEMANTIK, MORFOLOGIK TADQIQI	Boshlang'ich sinf darsliklaridagi antroponimlarning funksional, leksik, semantik, morfologik tadqiqi..... 606 Qarshiyeva Gulbahor Shamil qizi
MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALARDA REFLEKSIV KO'NIKMALARNI SHAKLLANTIRISH METODIK MUAMMO SIFATIDA	Maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarda refleksiv ko'nikmalarni shakllantirish metodik muammo sifatida . 609 Raxmonova Iroda Samijonovna
PROFESSIONAL STANDARDS FOR PRE-SERVICE TEACHERS	Professional Standards for Pre-Service Teachers..... 613 Sardor Rakhmanov
TA'LIMNI RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA BO'LAJAK TEXNOLOGIYA O'QITUVCHILARINI KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	Ta'limni raqamlashtirish sharoitida bo'lajak texnologiya o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari 619 Sayidova Muxtaram Xamidullayevna
INGLIZ TILINI O'RGATISHDA MULTIMODAL YONDASHUV ASOSIDA TA'LIMYI VIDEO LARDAN FOYDALANISH STRATEGIYASI	Ingliz tilini o'rgatishda multimodal yondashuv asosida ta'limiy videolardan foydalanish strategiyasi 623 Solijonova Mohlaroyim Abdumalik qizi
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINI MATN USTIDA ISHLASH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISHDA INTERFAOL METODLARDAN FOYDALANISH	Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini matn ustida ishlash ko'nikmalarini shakllantirishda interfaol metodlardan foydalanish..... 628 Sotiboldiyeva Shoxista Jaloliddin qizi, Shodmonqulova Sevvara Rahmonqul qizi
O'QUV-TARBIYAVIY VAZIYATLARNI LOYIHALASHTIRISH ASOSLARIDA TALABANING TARBIYAVIY JIHATLARINI TAKOMILLASHTIRISH	O'quv-tarbiyaviy vaziyatlarni loyihalashtirish asoslarida talabaning tarbiyaviy jihatlarini takomillashtirish .. 632 Temirov Ma'ruf Shuhrat o'g'li
TIKUV BUYUMLARINI KONSTRUKSIYALASH VA MODELASHTIRISHNING AVTOMATLASHTIRILGAN TIZIMLARI FANI ORQALI TALABALARNING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI	Tikuv buyumlarini konstruksiyalash va modellashtirishning avtomatlashtirilgan tizimlari fani orqali talabalarning kasbiy kompetentligini rivojlantirishning didaktik imkoniyatlari..... 638 Umarova Fotima Abduraximovna
BO'LAJAK O'QITUVCHILARDA XALQ PEDAGOGIKASI VOSITASIDA MILLIY XARAKTER XUSUSIYATLARINI SHAKLLANTIRISH OMIILLARI	Bo'lajak o'qituvchilarda xalq pedagogikasi vositasida milliy xarakter xususiyatlarini shakllantirish omillari..... 641 Usmonova Muattar Bahadirjonovna, Hasanboyeva Kamola Dilmurod qizi
RAQAMLI TA'LIM TEXNOLOGIYALARNING BUGUNGI KUNDA TA'LIM SOHASIDAGI QO'LLANILISHI	Raqamli ta'lim texnologiyalarning bugungi kunda ta'lim sohasidagi qo'llanilishi 647 Xamroyeva Madina Dadajonovna, Umarov Husan Lazizi o'g'li
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA INNOVATSION KLASTERLARNI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH	Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni boshqarishni takomillashtirish..... 650 Xaydarova E'zoza Shukurullayevna, Li Zin Bo
GEOGRAFIYA TA'LIM YO'NALISHI TALABALARINI O'QITISH METODIKASI VA KASBIY KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISHGA OID TADQIQOT ISHLARINING TAHLILI	Geografiya ta'lim yo'nalishi talabalarini o'qitish metodikasi va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga oid tadqiqot ishlarining tahlili..... 655 Xodjaniyazova Shoxsanam Ergash qizi
O'TKIR HOSHI MOVNING "TUSHDA KECHGAN UMURLAR" ROMANIDA INSON VA UNING RUHIYATI	O'tkir Hoshimovning "Tushda kechgan umurlar" romanida inson va uning ruhiyati 660 Xolmatova Ro'zixon Akmaljon qizi
TALABALARDA LIDERLIKNI SHAKLLANTIRUVCHI IJTIMOIY-PEDAGOGIK OMIILLAR	Talabalarda liderlikni shakllantiruvchi ijtimoiy-pedagogik omillar 663 Xoshimova Muazzamxon Zaynalobidinovna
CREATIVE GAMES AND PROJECT-BASED LEARNING IN PHYSICS LESSONS	Creative Games and Project-Based Learning in Physics Lessons 666 Yorqinbek Abduraimjanovich Mamatokhunov
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ПРАКТИЧЕСКОЕ ПРИМЕНЕНИЕ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА В ОБУЧЕНИИ ФИЗИКЕ	Теоретические основы и практическое применение компетентностного подхода в обучении физике 670 Абдулхаким Хакимов
РОЛЬ ИНКЛЮЗИВНОЙ ИГРОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ В СОЦИАЛЬНОЙ АДАПТАЦИИ ДЕТЕЙ С ИНВАЛИДНОСТЬЮ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	Роль инклюзивной игровой деятельности в социальной адаптации детей с инвалидностью дошкольного возраста 673 Плиева Руслана Владимировна
"BERUNIY ASRI" YOXUD BERUNIYNING XARIZMATIK QOBILIYATI VA UNING BOQIY ILMIY MEROSI	"Beruniy asri" yoxud Beruniyning xarizmatik qobiliyati va uning boqiy ilmiy merosi 676 Saifnazarov Ismoil, Sultonov Tursinboy
ЗНАЧЕНИЕ НАБЛЮДЕНИЯ И ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДИАГНОСТИКИ В ИНКЛЮЗИВНОМ ОБРАЗОВАНИИ	Значение наблюдения и педагогической диагностики в инклюзивном образовании..... 682 Тургунова Нилуфар Абдусаломовна
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNING EKOLOGIK DUNYOQARASHINI SHAKLLANTIRISH TEXNOLOGIYALARI	Maktabgacha yoshdagi bolalarning ekologik dunyoqarashini shakllantirish texnologiyalari 685 Xaydarova Shaxlo Narzullayevna, Azimova Gulmira Xayrullayevna
ДИАЛОГ КУЛЬТУР В РАССКАЗЕ "КЕЛИНКА" ГАЛИНЫ ШИРЯЕВОЙ: ГЕНДЕРНАЯ И ЭТНОКУЛЬТУРНАЯ ПЕРСПЕКТИВА	Диалог культур в рассказе "Келинка" галины ширяевой: гендерная и этнокультурная перспектива.. 689 Чернова Татьяна Алексеевна
IJTIMOIY VA GUMANITAR FANLARNING PEDAGOGIK AHAMIYATI: XO'JA VALI AVLODLARI MISOLIDA	Ijtimoiy va gumanitar fanlarning pedagogik ahamiyati: Xo'ja Vali avlodlari misolida 692 Umurov Sharif Rajabovich

Raqamli ta'lim sharoitida talabalar mustaqil tayyorgarligini rivojlantirishning ilmiy-metodik asoslari: didaktik yondashuvlar va ilg'or ilmiy modellarning tahlili.....	695
Umarova Zaxro Abduraxim qizi	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda innovatsion yondashuvga oid dolzarb masalalar	701
Sharofat Juraqulova Baxtiyorovna	
Bo'lajak ingliz tili mutaxassislarining sun'iy intellekt kompetensiyasi.....	704
Ibragimova Hilola Bahodirjon qizi	
Oliy ta'lim muassasalari talabalari orasida kurash sport turini keng rivojlantirish	709
Ochilov Elbek Olimovich	
Muhandislik grafikasi ta'limida talabalarning grafik ishlarni bajarish ko'nikmalarini rivojlantirish.....	712
Ashirboyev A. O., Muxamedjanova G. J.	
Futbol mashg'ulotlarida o'quvchilarda jamoaviy ruhni pedagogik usullar bilan rivojlantirish	715
Axmedjanov Shuhrat Boltayevich	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida nutqiy va lingvistik kompetensiyalarini shakllantirish	718
Bamullayeva Shodiyona Nasrullo qizi	
Umumiy o'rta ta'lim o'quv dasturlarining sifat va samaradorligini oshirishning nazariy hamda ilmiy asoslari	721
Esanov Muzaffar Xoshimovich	
Bo'lajak tarbiyachilarni innovatsion pedagogik faoliyatga tayyorlash texnologiyalari	726
Eshmuminova Dilshoda Iskandarovna	
Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarida pedagogik yondashuvlarning roli.....	730
Jumanova Iroda Shokirjon qizi	
Arab xattotlik san'atining rivojlanishi.....	733
Mamarajabov Mirqosim Ramazon o'g'li	
Educational Effectiveness of the Question-and-Answer Technique in Working With English Texts	737
Muradulloyeva Sevinch Soxibjon qizi	
Boshlang'ich sinf matematika va geometriya darsliklarida STEAM yondashuvi asosida o'qitishning imkoniyatlari.....	740
Nazarova Shahzoda	
Boshlang'ich ta'lim o'quv jarayoniga sun'iy intellektni tatbiq etishning metodik asoslari (sinfdan tashqari ishlar misolida).....	744
Nigmatullayeva Matluba Izatullo qizi	
Jismoniy tarbiya mashg'ulotlarining o'quvchilarda ijtimoiy faollikni shakllantirishdagi pedagogik imkoniyatlari	748
Normaxmatov Ilhom Zayniddinovich	
Boshlang'ich ta'lim sifatini oshirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining imkoniyatlari.....	751
Qurbonov Sanjar Rajabboyevich	
Sportchi salomatligini baholashda zamonaviy texnologiyalar.....	754
Samandarov A. X.	
Sport tashkilotlari uchun marketing, e-marketingning foydalari.....	758
Samatov Javlonbek Abdukayumovich	
Futbol o'yinlari orqali o'quvchilarda jismoniy tarbiya pedagogikasining ahamiyati	762
Sattarov Qarshiboy Norqulovich	
Kichik maktab yoshidagi bolalarda lingvistik kreativ intellektni shakllantirishning pedagogik shartlari	765
Shodiyev Rizamat Davronovich, Jabborova Maftuna Komil qizi	
Ota-onalar bilan samarali hamkorlikni tashkil etishda direktorning strategik yondashuvi.....	770
Tog'ayeva Shahnoza Shavkatovna	
Maktabgacha ta'lim muassasalarida musiqa tinglash	774
Xodjayeva Nilufar Latipovna	
Talabalarda kitobxonlik madaniyatini targ'ib qilish orqali sog'lom fikrlarni shakllantirish masalasi.....	778
Xudayberganova Nargisa Qurbonbayevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning ahamiyati	782
Xursanova Marjona Baxtiyor qizi	
Sun'iy intellekt – bo'lajak tarbiya fani o'qituvchilari ta'limini modernizatsiya qilish vositasi sifatida	785
Yoqubaliyeva Dilafruz Payzidin qizi	
Tibbiy pedagogika: kasbiy ta'limda sog'lom turmush tarzi shakllantirishning psixopedagogik asoslari.....	788
Ziyatov Muhammad Namazovich	
Интерактивное обучение в развитии личности и критического мышления студентов	792
Рысова Галия Байбулатовна	

Значение искусственного интеллекта в области педагогики на основе мультимедийных приложений	795
Begaliyev Fayzali Umaraliyevich	
Favqulodda vaziyatlarning oldini olishga qaratilgan tibbiy profilaktik ishlar	798
Mahmudov Otamurod Hoshimovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida haykaltaroshlik san'ati bilan korruptsiyaga qarshi boshqaruv mexanizmlarini shakllantirish	802
Toshpulatova Fotima Saydullayevna	
Tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishda yuzaga keladigan qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish usullari	805
Abdulvohidov Turg'unali Abduqaxxor o'g'li	
Zamonaviy pedagogik jarayonlarda uzluksiz kasbiy rivojlanish va uning o'quvchilarning natijalariga ta'siri	808
Ahadova Mushtariybonu Akmal qizi	
Tibbiyot ta'limida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning o'ziga xos xususiyatlari	811
Amonova Madina Furkatovna	
Matematika fanini o'qitishda fanlararo integratsiya.....	814
Arabboyeva Zamiraxon Tadjibayevna	
PISA 2025 tadqiqotlariga doir tajriba sinov ishlari (O'zbekiston misolida).....	817
Doniyorov Muxiddin Normamatovich	
Maktabgacha ta'limning rivojlanish markazlarida ta'lim-tarbiya jarayonida o'yinlardan foydalanish va tahlil qilish.....	820
Eshmuratova Gauzar Maxsudovna	
Ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish	824
Matjanova Gulzada Annabayevna	
AI-Xorazmiy asarlari vositasida talabalarda analitik fikrlashni rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	828
Qaxxorova Shaxnoza Abduvasit qizi	
Xalq og'zaki ijodi vositasida boshlang'ich sinf o'quvchilarida mehnat tarbiyasini shakllantirish	832
Rahmonova Zamiraxon Yakubovna	
Jonli tabiat burchagini tashkil etish metodikasi.....	835
Yaylovboyeva Maftuna Lochinbek qizi	
Maktabga tayyorlov yoshidagi bolalarda raqamli intellekt (DQ) va divergent fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish.....	838
Yusupova Xabiba Iriskulovna, Nazarmatova Dilshoda Umarali qizi, Xusanova Dilraxon Botiraliyevna	
Integratsiyalashgan ta'lim jarayonida yaratiladigan metodikalar va loyiha ishlari.....	843
Ergasheva Mahbuba	
Инновационные педагогические подходы в системе образования и их эффективность	846
Уринбаев Исроилжон Кадиржонович	

TINGLAB TUSHUNISH KOMPETENSIYASINI RIVOJLANTIRISHDA YUZAGA KELADIGAN QIYINCHILIKLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH USULLARI

Abdulvohidov Turg'unali Abduqaxxor o'g'li
Namangan davlat universiteti, tayanch doktoranti

ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-0828-7109>

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekiston oliy o'quv yurtlarining ingliz tili va adabiyoti yo'nalishida tahsil olayotgan talabalar misolida tinglab tushunish kompetensiyasini rivojlantirishdagi asosiy qiyinchiliklar o'rganiladi. Tadqiqotda 60 nafar talaba ishtirok etdi. Natijalarga ko'ra, aksent, leksik tanqislik va tez nutq kabi omillar tinglab tushunishga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Maqolada ushbu muammolarning yechimiga qaratilgan samarali usullar, xususan, kontekstli eshituv, shadowing texnikasi va subtitrl materiallardan foydalanish taklif etiladi.

Kalit so'zlar: tinglab tushunish, aksent, ingliz tili, kontekst, shadowing, CEFR.

Abstract: This article explores the main difficulties in developing listening comprehension competence among students majoring in English language and literature at higher education institutions in Uzbekistan. A total of 60 students participated in the study. The findings reveal that accent, limited vocabulary, and speech rate negatively impact listening comprehension. The article proposes effective solutions such as contextual listening materials, shadowing techniques, and the use of subtitled content.

Key words: listening comprehension, accent, English language, context, shadowing, CEFR.

Аннотация: В данной статье рассматриваются основные трудности в развитии компетенции аудирования на примере студентов, обучающихся по направлению английского языка и литературы в высших учебных заведениях Узбекистана. В исследовании приняли участие 60 студентов. Согласно результатам, такие факторы, как акцент, ограниченный словарный запас и высокая скорость речи, отрицательно влияют на понимание на слух. В статье предлагаются эффективные методы устранения данных проблем, в частности, использование контекстного аудирования, техники shadowing и материалов с субтитрами.

Ключевые слова: аудирование, акцент, английский язык, контекст, shadowing, CEFR.

KIRISH

Bugungi kunda xorijiy til o'rganish nafaqat lingvistik, balki ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarda ham muhim ahamiyat kasb etmoqda. Xususan, ingliz tilida erkin muloqot qila olish ko'nikmalari talabalar uchun nafaqat akademik muvaffaqiyat, balki ishga joylashishda ham strategik omilga aylangan. Ayniqsa, tinglab tushunish kompetensiyasi – ya'ni eshitilgan matn mazmunini to'g'ri anglay olish ko'nikmasi – til o'rganishning muhim qismlaridan biridir. Common European Framework of Reference for Languages (CEFR, 2020) tizimida bu ko'nikma alohida baholash mezoniga ega. Masalan, B2 darajadagi o'rganuvchi audio va video materiallardagi asosiy g'oyalarni aniqlay olishi kerak. UNESCO (2018) hisobotiga ko'ra, rivojlanayotgan mamlakatlarda xorijiy tilni o'rganayotgan talabalar orasida tinglab tushunish bo'yicha muammolar 60% dan yuqori. Bu esa aynan ushbu kompetensiyani rivojlantirish bo'yicha chuqur tahlil olib borishni talab qiladi.

Mazkur maqolada O'zbekiston oliy o'quv yurtlaridagi talabalar misolida tinglab tushunishdagi asosiy qiyinchiliklar, ularning sabablari va yechim yo'llari o'rganiladi. Tadqiqot maqsadi – eshitish asosida tushunish ko'nikmasiga salbiy ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularni bartaraf etishning samarali metodlarini tavsiya etishdan iborat.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqot 60 nafar talaba ishtirokida o'tkazildi. Talabalarning umumiy ingliz tili darajasi A2–B1 orasida deb baholandi. Tadqiqot uch bosqichdan iborat bo'ldi: anketa so'rovi, eshituv materiali asosida eksperiment, natijaviy intervyular. Anketada quyidagi savollar berildi: qaysi turdagi eshitish topshiriqlari siz uchun eng murakkab? nutq tezligi sizga qanday ta'sir qiladi? ob-havo, iqtisod, kundalik suhbat kabi mavzularda tinglab tushunish darajangizni qanday baholaysiz?

Eksperiment bosqichida talabalar uch xil eshitish materiali bilan ishlashdi: sekinlashtirilgan dialog (BBC 6-Minute English), tabiiy tezlikdagi monolog (podkast), aksentli ingliz tili (hind va avstraliyalik diktorlar). Shuningdek, talabalarning tinglab tushunishdagi muvaffaqiyatini o'lchash uchun 5 ta savoldan iborat qisqa test ishlatildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Shuni alohida ta'kidlash joizki, aksent va talaffuz bilan bog'liq muammolar talabalar uchun eng murakkab sinov bo'lib chiqdi. Bu borada ilgari o'tkazilgan xalqaro tadqiqotlar ham bu fikrni qo'llab-quvvatlaydi. Misol uchun, Field (2008) tomonidan o'tkazilgan tadqiqotda aksentli nutqni qabul qilish uchun o'quvchilarga kamida 3–4 marotaba takroriy eshitish va ma'lum darajadagi fonetik tayyorgarlik zarur ekani ko'rsatilgan. O'tkazilgan testlar ham talabalar aynan fonetik og'ishlarga ega bo'lgan matnlarda keskin kam ball olganini ko'rsatdi.

Natijalar tahlili quyidagi asosiy muammolarni ko'rsatdi: 85 % talabalar notanish so'zlar tufayli asosiy g'oyani tushunmasliklarini bildirdi. 72 % ishtirokchilar aksentli nutqlarni tushunishda qiynalgan. 63 % talaba real tezlikdagi eshitish matnida tushunishni yo'qotgan. Masalan, avstraliyalik diktor tomonidan o'qilgan matn (mavzu: iqlim o'zgarishi) bo'yicha savollarga talabalar faqat 20 % to'g'ri javob bera oldi. Sabab sifatida ular "intonatsiya juda o'zgacha bo'lgani"ni ko'rsatishdi. Bundan tashqari, bir talaba "The climate is getting warmer every year" iborasini "Yil sayin havo sovuqlashmoqda" deb noto'g'ri talqin qilgan. Bu esa, semantik anglashdagi xatolarning aksent va leksik yetishmovchilik bilan bog'liqligini ko'rsatadi.

Test natijalariga ko'ra, sekinlashtirilgan dialoglarda to'g'ri javoblar soni o'rtacha 4.1 bo'lsa, tez nutqli audio matnda bu ko'rsatkich 2.2 ni tashkil qildi.

Bu natijalar CEFR tizimida qayd etilgan til kompetensiyalarini baholash mezonlariga ham mos keladi. CEFRga ko'ra, B1 darajadagi o'quvchi tanish mavzular asosida tushunarli tarzda berilgan matnni anglay olishi lozim. Ammo A2–B1 oralig'idagi talabalar ushbu mezonlarni to'liq bajara olmagan – bu esa didaktik materiallar va dars metodikasini yangilash zarurligini ko'rsatadi. Shuningdek, tinglab tushunish qobiliyati rivojlanmagan talabalarda matnga nisbatan motivatsiya ham pastligi kuzatilgan, bu esa psixologik yondashuvni ham talab qiladi.

Yana bir muhim jihat – multimodal resurslar, ya'ni videolar, interaktiv audio darsliklar va simulyatsion muloqot platformalari orqali tinglashni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish zarur. Tadqiqot natijalari Krashen (1982) tomonidan ilgari surilgan comprehensible input nazariyasiga ko'ra, til o'rganish jarayonida o'quvchiga taqdim etilayotgan ma'lumotlar tushunarli va kontekstual bo'lishi lozim. Tadqiqotimizda ham aynan kontekst yetishmasligi sababli talabalar tinglab tushunishda muammo yuzaga keltirgani kuzatildi. Ko'p talabalarida aynan bu jihat – ya'ni kontekstli tinglash imkoniyatining yetishmasligi muammoga aylangan. Vandergrift (2007) o'z ishida tinglab tushunishni rivojlantirish uchun oldindan taxmin qilish, asosiy fikrni ajratib olish va tinglangan materialni mantiqan tasdiqlash kabi strategiyalarning foydaliligini urg'ulagan. Bizning eksperimentda aynan shu strategiyalar qo'llanilganda to'g'ri javoblar 20–30 % ga oshgan. Talabalardan biri quyidagicha ta'kidlagan: "Podkastdan keyin savollarni eshitganimda, qaytadan tinglashga ehtiyoj tug'ildi. Bir necha marta eshitib, gaplardagi asosiy g'oyani tushundim." Bu esa, Brown (2001) ta'kidlaganidek, tinglash jarayoni faqat eshitish emas, balki faol ishtirokni talab qiluvchi kompetensiyadir. Shuning uchun u o'quvchilarning e'tiborini faollik orqali rivojlantirish muhimligini ta'kidlaydi. Darslarda subtitrl video ishlatish, shadowing texnikasini qo'llash, talaffuz mashqlariga ko'proq e'tibor berish bu muammolarni kamaytiradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot orqali aniqlanganki, talabalar tinglab tushunishda quyidagi asosiy muammolarga duch keladi: leksik tanqislik, tez nutqni qabul qilmaslik, talaffuzdagi farqlar, kontekstdan ajralgan matnlar. Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun quyidagi tavsiyalar ishlab chiqildi: o'qituvchilar har bir darsda kontekstli audio matnlardan foydalanishi, subtitrl materiallar yordamida talaffuz va so'z boyligini oshirishi, tinglovdan so'ng savol-javoblar va muhokama mashqlarini yo'lga qo'yishi, shadowing texnikasi asosida muntazam mashqlar bajarilishini ta'minlashi hamda talabalarni aksentli audio matnlar bilan mustaqil ishlashga yo'naltirishi lozim. Talabalarga esa multimodal manbalar bilan mustaqil ishlash, shadowing texnikasidan darsdan tashqari vaqtda foydalanish va aksentli matnlar asosida o'z-o'zini baholash topshiriqlarini bajarish tavsiya etiladi. Kelajak-

dagi tadqiqotlarda tinglab tushunish strategiyalarining turli darajadagi talabalarga qanday ta'sir ko'rsatishini solishtirish maqsadga muvofiqdir. Shunday qilib, ushbu tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, tinglab tushunish kompetensiyasi murakkab va ko'p qirrali ko'nikma bo'lib, uni rivojlantirishda faqatgina grammatika va leksikani o'rgatish yetarli emas. Didaktik metodlarni interaktiv va multimodal uslublar bilan boyitish, o'quv materiallarini turli aksentlar asosida ishlab chiqish, hamda talabalarni real hayotiy muloqotga tayyorlash bu yo'nalishda muhim omillar hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Brown, H. D. (2001). *Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy*. Longman.
2. Council of Europe. (2020). *Common European Framework of Reference for Languages: CEFR Companion Volume*.
3. Field, J. (2008). *Listening in the Language Classroom*. Cambridge University Press.
4. Gilakjani, A. P., & Ahmadi, S. M. (2011). A Study of Factors Affecting EFL Learners' Listening Comprehension. *Journal of Language Teaching and Research*, 2(5), 977–988.
5. Renandya, W. A., & Farrell, T. S. C. (2011). "Teacher, the tape is too fast!" Extensive listening in ELT. *ELT Journal*, 65(1), 52–59.
6. Vandergrift, L. (2007). Recent developments in second and foreign language listening comprehension research. *Language Teaching*, 40(3), 191–210.
7. UNESCO. (2018). *Global Education Monitoring Report: Education for Sustainable Development*.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.